

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שרות ההדרכה והמקצוע
אגף פרחים והנדסת הצומח
תחום הנדסת הצומח וגנים בוטנים

המלצות לטיפול בדקלים הנטועים בנוי
כנגד חדקונית הדקל האדומה

מאת : שמעון ביטון, חיים אורן ואביגיל הלר – שרות ההדרכה והמקצוע
ד"ר ויקי סורוקר – מנהל המחקר החקלאי

המלצות עדכניות למרץ 2014
(ההמלצות מתעדכנות מעת לעת)

מומלץ לטפל בכל עצי התמר הקנרי והתמר המצוי בישראל כאשר באזור גוש דן (הרצליה, תל אביב-יפו, רמת גן, ראשון לציון, גבעתיים ועוד) נס ציונה ואשדוד יש לבצע ניטור ולשקול התחלת טיפול.
יש לנטר מיני ושינגטוניה, סייגרוס רומנזוף (המכונה "קוקוס") ארכי-תמר אלכנדרי (המכונה דקל טבעות) תמר רוביליני ומיני דקלים נוספים.

טיפול

טיפול בהגמאת קודקוד הדקל על ידי תערובת של החומרים הבאים :
קונפידור 20 מ"ל (0.2%)
סימבוס 30 מ"ל (0.3%)
פוליקור 0.2% (מוסיפים רק כאשר העץ מראה סימני פגיעה מחדקונית)
נפח תרסיס 20-5 ליטר לעץ בהתאם לגודל העץ.
את החומר יש להחדיר באיטיות (עד נגירה) לבסיסי הלולב משני צידי העץ.
הטיפולים יעשו לצורך **טיפול מניעה** והדברה אחת לשלושה חודשים. בחודשים דצמבר – פברואר אין צורך לטפל בעצים.

בעצי תמר מצוי בעלי חוטרים יש לרסס את החוטרים עד כדי הרטבה מלאה ונגירה, באותם המינונים. הורדת חוטרים תעשה רק, אם יש הכרח לעשות זאת ובעונת החורף בלבד.
במידה ומסירים חוטרים יש לרסס, באותם המינונים, את האזור ממנו הם הוסרו 3 פעמים בהפרש של חודש ולמרוח משחת גיזום.

יש להימנע ככל האפשר מגיזום עצי דקל החדקוניות נמשכות לעצים גזומים. עצים גזומים יש לרסס, באותם המינונים, את האזור ממנו הם הוסרו ולמרוח משחת עצים כגון נקטק או תפזהיל.

הצבת מלכודות על מנת לצמצם את השימוש בחומרי הדברה וגם למעקב אחר הנגיעות באזור, רצוי להציב מלכודות ללכידת חדקונית הדקל האדומה. המלכודות תוצב על פני הקרקע ובצל.

בהצבת מלכודת ליד דקל קנרי חייבים לשמור מרחק של 25 מטר מהעץ. אם לא ניתן ומלכודת תוצב בסמוך לעץ חייבים לטפל בעץ הקרוב ביותר בחומרים כימיים כנ"ל.

בשדרה או בגנים ציבוריים בהם יש ריכוזי דקלים נציב את המלכודות במרחקים של 25 מטר אחת מהשנייה.
בגינות פרטיות ניתן להציב מלכודת לגינה. בכל המקרים יש להקפיד לטפל טיפול כימי בעץ הסמוך למלכודת.
את המלכודות הכרחי לתחזק ולוודא כי היא מכילה את כל החומרים הפעילים: נדיפית פרומון, בקבוק עם אתיל אצטט, מים, מולסה. ניתן להוסיף גם חומר צמחי כגון פירות תמרים.

ישנה חשיבות לכך שהטיפול יעשה במקביל הן בשטחים ציבוריים והן בשטחים פרטיים זאת במטרה למנוע מעבר של החיפושית משטחים לא מטופלים אל אלו שטופלו ועל ידי כך עלולה להיווצר נגיעות חוזרת.

בשלב זה נבחנים דרכי טיפול וחומרים נוספים (הזרקות לגזע, נמטודות, פטריות טפיליות ועוד). טרם גובשה המלצה לגבי שיטות טיפול וחומרים אלו או אחרים.

אזור גוש דן עלול להיתקף בקיץ הקרוב ועל כן מומלץ להיערך ובתאום ובהתייעצות עם שה"מ, משרד החקלאות.

עץ מת ויבש – מגמיעים את הקדקוד כמתואר לעיל, גוזמים את כפותיו ועוטפים את קדקוד הדקל בריעת פלסטיק ומהדקים בחוט לגזע. זאת, כדי למנוע תפוצה של חיפושיות בוגרות הנמצאות בקדקוד אל עצים אחרים. כעבור תקופה של לפחות שבוע, כורתים את העץ וגורסים אותו במרסקת גזם. את הגזם מרססים בסימבוס 0.5% ואח"כ מפנים אל מחוץ לגן. את הכפות הגזומות יש לרסק במרסקת גזם או לשרוף (יש לקבל אישור לשריפה במחוזות משרד החקלאות).

העתקת דקלים – אין ערובה לכך, שדקלים מועתקים אינם מכילים את החיפושית. המעתיק עצי דקל עושה זאת על אחריותו בלבד. מומלץ לטפל בעצים המועתקים כמתואר לעיל וכמובן יש להמשיך ולתת טיפולי מניעה במקום החדש.

בעת רכישת דקלים ממשתלה יש לוודא כי העצים מטופלים בהתאם להמלצות.

דיווח על נגיעות בחדקונית על כל תמר נגוע בחדקונית מומלץ לדווח בקישור הבא: http://weevil.agri.gov.il/he/pages/the_weevil.php כדי שיהיו לנו נתונים לניטור.

כריתת עץ תמר מחוייבת ברשיון כריתה, יש לפנות לפקיד היערות האזורי בקק"ל או לרשות המקומית.

